7/3291
256

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.13.APK.0.11.00.00/320-268 30 OCAK 2001
KONU :Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 18 Ocak 2001 tarih ve A.01.0.GMS.0.10.00.02-7/3291-8397/20486 sayılı yazıları.

İlgi yazıları ekinde alınan Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan TOPRAK tarafından verilen 7/3291-8397 Esas No'lu yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Bakanlığımızca Başbakanlığa sunulan "Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun Tasarısı", Başbakanlık tarafından 16.05.2000 tarih 2402 sayılı yazı ile TBMM Başkanlığına sevk edilmiş ve "Aile, Sağlık,Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu"nda görüşülmeye başlanmıştır.

Sözkonusu Tasarının 34 üncü maddesi ile; 506 sayılı Kanun'un 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere 79/A maddesine, "Resen Tahakkuk" başlığı altında, 4792 sayılı Kanunun 6. maddesinin 11,12,13,14 üncü fıkralarında yer alan;

"Sigorta Müfettişleri, işverenin Kuruma, emsaline veya yapılan işin nitelik ve kapsamına göre işin yürütümü için gerekli olan sigortalı sayısının, çalışma süresinin veya prime esas kazanç tutarının altında bildirimde bulunduğunu saptamaları halinde, sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazançlar toplamı, sigorta müfettişi raporuna dayanılarak, Kurumca resen hesaplanır ve buna göre bulunacak sigorta primleri 506 sayılı Kanunun 80 inci maddesine göre tahsil olunur.

İşin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik, miktarı yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan işçi sayısı, ilgili meslek ve kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınarak sigorta müfettişlerince saptanır.

Kurumca resen tahakkuk ettirilerek tebliğ edilen prim borçlarına karşı işveren, tebliğ tarihinden itibaren (15) gün içinde Kuruma itiraz edebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazın reddi halinde, işveren, kararın tebliğ tarihinden itibaren (15) gün içinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvurulması prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz.

Sigorta müfettişleri bu görevleri yaparken mülkiye amirleri, emniyet amir ve memurları, belediye başkanları, köy muhtarları ve kamu müesseseleri kendilerine kolaylık göstermeye ve yardımcı olmaya mecburdurlar." Şeklindeki hüküm aynen taşınmıştır.

Yukarıda yer alan hükümlerin incelenmesinden, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa ilave edilen bu hükümlerin bazılarının Sigorta Müfettişlerinin görevlerini belirttiği son parağrafın ise; Kurumca prim borçlarında resen yapacağı işlemin nasıl olacağını belirttiği görülmektedir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının yeniden yapılanmasına ilişkin Yasa Tasarısının hazırlanması çalışmaları sırasında yukarıdaki hükümlerden Sigorta Müfettişlerinin görevleri ayıklanmış ve niteliği gereği Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri olarak Tasarıya alınmış, Kurumca resen tahakkuk ettirilen prim borcuna ilişkin hükümler ise, "Primlerin Ödenmesine" ilişkin olduğundan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunun 79 ve 80. maddesini ilgilendirmesi sebebiyle, 506 sayılı Kanuna 79-A maddesi şeklinde ilave madde olarak eklenmiştir.

29.06.2000 tarih, 4588 sayılı yetki yasası ile Hükümetin aldığı KHK çıkarma yetkisi çerçevesinde, söz konusu Yasa tasarısı Anayasa Hükümleri dikkate alınarak KHK şekline dönüştürülmüş ve 4792 sayılı Yasada bulunup Anayasa gereği KHK'de bulunmayan maddeler iptal edilmeyerek 616 sayılı KHK'nin yürürlükten kaldırılan maddelerinde hariç tutulmuştur.

3917 sayılı Kanunla 4792 sayılı Kanuna eklenen 6. maddesinin II. Fıkrasında verilen asgari işçilik miktarının tespiti ile ilgili yetki, 616 sayılı KHK'nın 15.maddesinin (e) fıkrasında özetlenmiş, tebligatla ilgili hüküm ise, 506 sayılı Kanunun 80.maddesinde Kurum alacaklarının tahsili ile ilgili 6183 sayılı Kanunun genel hükümlerine tabi olduğu için 616 sayılı KHK'ye taşınma gereği duyulmamıştır.

Ancak Kurumca yıllardır uygulanan ve işverenlerce kabul görmüş tebligat, itiraz gibi hükümlerin, TBMM'nin anılan Komisyonunda bulunan söz konusu tasarıda korunmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 4 Ekim 2000 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir. Kararname, Anayasa Mahkemesinin 31.10.2000 günlü Kararı ile iptal edilmiş olmakla birlikte yine söz konusu Karar gereği, iptal kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe gireceğinden, Kurum işlemleri iş bu Kararnameye göre yürütülmektedir. Yasal düzenlemeler, yürürlükte bulundukları süre içinde geçerlidir. 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, Kararnamenin 66.maddesinde belirtilen hükümleri hariç diğerleri 4 Ekim 2000 tarihi itibariyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacakların tahsilinde, 21.07.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı 506 sayılı Kanunun 80.maddesinin amir hükmüdür.

Sigorta Müfettişlerince yetkili oldukları konularda yaptıkları incelemeler sonucunda Kurumca yapılan resen tahakkuk işlemi neticesinde tespit edilen prim borçları da genel anlamından hareket edildiğinde prim borcu olarak vasıflandırılacağı açıktır. Bu nedenle 506 sayılı Kanunun 80. maddesinin 4.fıkrası gereği bu borçlar içinde 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacağının tahsiline engel bulunmamaktadır.

Bu nedenle 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesi ile 4792 sayılı Yasanın 6. maddesi yürürlükten kalkmış bulunduğundan, bunun sonucu

Tasarının yasalaşmasına kadar geçecek süre içerisinde 6183 sayılı Yasaya göre Kurumca resen tahakkuk ettirilen prim borçlarının tahsili mümkün görülmektedir.

Anayasa gereği Kararnamede yer almayan ve meclise sevk edilmeye muhatap kılınan bu kanunun yasalaşmasına kadar Kurumca tahakkuk ettirilen her türlü prim borçlarının tahsilinden vazgeçilmesi ya da tahsilinin durdurulması mümkün olamayacağından ayrıca işverence süresinde ödenmeyen prim borçları Kararnamenin 50.maddesinin son fıkrasına göre Kurum gelirleri arasında sayıldığından, Kurum geliri niteliğinde ve süresinde ödenmeyen bu prim borçlarının tahsilinde 6183 sayılı "Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun" hükümlerinin uygulanmasında yasal engel bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 616 sayılı K.H.K.'nin 15 inci maddesinde, Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri ile sigorta müfettişlerinin çalışma usul ve esasları açıklanmıştır.

Aynı kararnamenin geçici 3 üncü maddesinde de; Sosyal Sigortalar Kurumunun mevcut tüzük ve yönetmeliklerinin K.H.K.'ya aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı belirtilmiştir.

Halen yürürlükte olan ve KHK'ye aykırılığı bulunmayan Sigorta Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin, sigorta müfettişlerinin görevlerini belirleyen 11. maddesinin (f) fıkrasında; sigorta müfettişlerinin işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarını tespit etmeleri sırasında dikkat edecekleri hususlar ve uyacakları kurallar belirtilmiştir.

Bu durumda, 616 sayılı KHK. İle yürürlükten kaldırılan 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 6. maddesinin 12. fıkrasında öngörülen hususlar, yukarıda açıklandığı üzere yürürlükte bulunan Sigorta Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin 11. maddesinin (f) fıkrasında da yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle Sigorta Müfettişlerinin, işin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarını tespit etme görevleri DEVAM ETMEKTEDİR ve bu konuda her hangi bir YASAL BOŞLUK BULUNMAMAKTADIR.

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar OKUYAN
Bakan